

Presentation

This fifth edition of the journal is dedicated to “Archives and research centres” and concludes the series of three monographs in homage to Josep M. Pujol (1947-2012) that we began in editions three (“Theory & history of folklore”) and four (“Folk narrative: folktales & legends”) and which concern the three great areas in which his research into oral folk literature stood out.

The relationship between Josep M. Pujol and the archives and research centres dedicated to the study and preservation of oral folk literature (some of which feature in this edition of the journal) dates back to 1982. As Carme Oriol explains in the introduction to *Això era i no era. Obra folklòrica de Josep M. Pujol* (2013), he sent a copy of his thesis (“Contribució a l’índex de tipus de la rondalla catalana”) to the German folklorist Kurt Ranke (1908-1985), who was then director of the *Enzyklopädie des Märchens* de Göttingen. As a result, since then Catalan folktales have enjoyed an international visibility which, many years later, was even further consolidated when, working in collaboration with Carme Oriol, he published the *Index of Catalan Folktales* in 2008.

It was also during the 1980s when Josep M. Pujol and the Osona Research Group on Folklore first got to know each other, initially through various publications and then later in person. Their relationship was grounded in a common understanding of the way folklore is transmitted and led to joint research into rumours and contemporary legends and ultimately the publication of the volume “*Benvingut/da al club de la sida*” i altres rumors d’actualitat in 2002.

Presentació

En aquest cinquè número de la revista, dedicat a «Arxius i centres de recerca», tanquem la sèrie de tres monografies realitzades en homenatge a Josep M. Pujol (1947-2012) publicades anteriorment en els números tres («Teoria i història del folklore») i quatre («Narrativa folklòrica: rondalles i llegendes») i dedicades als tres grans àmbits en els quals va destacar la seva recerca sobre literatura oral popular.

La relació de Josep M. Pujol amb arxius i centres de recerca dedicats a l’estudi i conservació de la literatura oral popular (alguns dels quals són protagonistes d’aquest mateix número de la revista) es remunta a l’any 1982. Com explica Carme Oriol en la introducció a *Això era i no era. Obra folklòrica de Josep M. Pujol* (2013), ell mateix va trametre un exemplar de la seva tesi de llicenciatura («Contribució a l’índex de tipus de la rondalla catalana») al folklorista alemany Kurt Ranke (1908-1985), aleshores director de l’*Enzyklopädie des Märchens* de Göttingen. Gràcies a això, la rondallística catalana va poder tenir des d’aleshores una visibilitat internacional. Visibilitat que va donar un pas de gegant, uns anys més tard i fent tàndem amb Carme Oriol, amb la publicació de l’*Index of Catalan Folktales* l’any 2008.

També dels anys vuitanta data la coneixença mútua (primer a partir d’unes publicacions i després personalment) entre Josep M. Pujol i el Grup de Recerca Folklòrica d’Osona. Relació propiciada per interessos comuns (en la manera com entenien la comunicació folklòrica) i que va derivar en el treball conjunt en recerques com l’estudi dels rumors i les llegendes contemporànies, que va fructificar en la publicació del volum «*Benvingut/da al club de la sida*» i altres rumors d’actualitat l’any 2002.

Finally, Josep M. Pujol played a key role in the creation of the Folklore Archive at the Department of Catalan Studies at the Universitat Rovira i Virgili. In 1994, he and Carme Oriol created this centre for documentation and research which was the first of its kind at a Catalan university and which today seeks to keep alive his legacy by encouraging research in this ambit and fostering initiatives such as the creation of this journal.

These are some of the examples that illustrate the central theme of the present monograph, namely the close relationship between Josep M. Pujol and the archives and research centres. The current edition is made up of eight articles, all published in English, which describe the activities carried out in institutions throughout the Catalan Countries and other parts of the world. The intention is to provide an overall picture of modern folk literature studies and of how research has been conducted to date.

In "Ethnopoetic research in universities and digital archives: The Canpop database" Joan Borja (University of Alacant) presents the Canpop project of the University of Alacant, a database of songs that is a good example of a tool for preserving oral materials whilst stimulating research and its practical application through the new opportunities offered by the internet. Jaume Guiscafrè (University of the Balearic Islands) presents "The Folklore Archive of the University of the Balearic Islands", a project that, despite being in its initial stages, shows great potential due to the theoretical and methodological foundations on which the database has been created.

Risto Järv (Estonian Literary Museum, Estonian Folklore Archives) analyses four online databases from the Estonian folklore archives in the

Finalment, el paper de Josep M. Pujol fou clau en la creació de l'Arxiu de Folklore, dins del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. L'any 1994, ell mateix i Carme Oriol van crear aquest centre de documentació i de recerca que fou el primer del seu gènere vinculat a una universitat catalana. Un arxiu que, avui dia, vol mantenir viu el seu llegat amb la potenciació de recerques sobre aquest àmbit i amb iniciatives com la creació d'aquesta mateixa revista.

Aquests són alguns dels exemples que mostren l'estreta relació mantinguda entre Josep M. Pujol i els arxius i centres de recerca, tema que centra l'atenció de la present monografia, formada per vuit articles, publicats tots en anglès, i que recullen l'activitat duta a terme en institucions dels Països Catalans, però també en altres indrets del món. La intenció és oferir una panoràmica de com es pot abordar l'estudi de la literatura oral popular avui dia i de com s'ha fet fins ara.

Joan Borja (Universitat d'Alacant) presenta a «Ethnopoetic research in universities and digital archives: The Canpop database» el projecte Canpop de la Universitat d'Alacant. Aquesta base de dades de cançons és un bon exemple d'eina que permet la conservació de materials de procedència oral (cançons, en aquest cas) alhora que estimula la recerca i la seva aplicació pràctica gràcies a les facilitats que ofereix avui dia la xarxa. Jaume Guiscafrè (Universitat de les Illes Balears) presenta «The Folklore Archive of the University of the Balearic Islands», un projecte que, tot i trobar-se en la seva fase inicial, mostra un gran potencial fruit dels fonaments teòrics i metodològics que en conformen la base.

Risto Järv (Estonian Literary Museum, Estonian Folklore Archives) analitza a «The Singing Wolf to Meet His Kin Abroad. Web-based databases of the Estonian Folklore Archives» quatre

article “The Singing Wolf to Meet His Kin Abroad. Web-based databases of the Estonian Folklore Archives”. These are a good example of resources that can be of interest both to researchers and to non-specialist users. From Amsterdam, Theo Meder (Meertens Instituut) offers “The Technological Developments of the Dutch Folktale Database (1994–2016)” in which he reviews the various changes that have occurred in the creation and the evolution of the databases at this Dutch research centre.

In the article “Rumours and contemporary legends today: «The Vanishing Hitchhiker» in RumorFolk database”, Carme Oriol and Emili Samper (Rovira i Virgili University) present a database dedicated to rumours and contemporary legends which is the latest research resource to be created by the Folklore Archive of the Universitat Rovira i Virgili. The description of the process is accompanied by an analysis of “The Vanishing Hitchhiker”, one of the legends that best exemplifies the constant evolution and adaptation of these types of story. In the article “The Osona Research Group on Folklore: research and archive”, Francesc Xavier Roviró (Osona Research Group on Folklore) explains the origins of this research group and its specialised research into oral folk literature, particularly in the Osona area. The systematic documenting of the material collected during their extensive and exhaustive fieldwork is, without doubt, a model to emulate when conducting research of this kind.

From Göttingen, Christine Shojaei Kawan (Enzyklopädie des Märchens) presents “Books, Files, Slips, Clippings, Copies... in Short the Stuff which Makes a Handbook. The Encyclopaedia of the Folktale, its Library and Archives” in which she reviews the history of the Enzyklopädie des Märchens, the leading international research institution in the

bases de dades en línia que es troben als arxius estonians de folklore. Són un bon exemple d'eines que els investigadors poden utilitzar en les seves recerques alhora que també poden ser eines interessants i útils per a usuaris no especialistes. Des d'Amsterdam, Theo Meder (Meertens Instituut) fa un repàs a «The Technological Developments of the Dutch Folktale Database (1994–2016)» d'aquest període i de les diferents vicissituds que han tingut lloc en relació a la manera com s'han creat (i com han evolucionat) les bases de dades promogudes des d'aquest centre de recerca holandès.

Carme Oriol i Emili Samper (Universitat Rovira i Virgili) presenten a «Rumours and contemporary legends today: “The Vanishing Hitchhiker” in RumorFolk database» la darrera base de dades creada a l'Arxiu de Folklore de la Universitat Rovira i Virgili dedicada, en aquest cas, als rumors i les llegendes contemporànies. La descripció d'aquest procés de creació ve acompanyada de l'anàlisi de «L'autoestopista del revolt», una de les llegendes que exemplifica l'evolució (i adaptació) constant d'aquest tipus d'històries. Francesc Xavier Roviró (Grup de Recerca Folklòrica d'Osona) explica a «The Osona Research Group on Folklore: research and the archive» l'origen i la feina feta per aquest grup de recerca especialitzat en literatura oral popular, especialment de la seva comarca. La sistematització del material recollit fruit d'un extens (i exhaustiu) treball de camp és, sens dubte, un model a tenir en compte en recerques d'aquest tipus.

Des de Göttingen, Christine Shojaei Kawan (Enzyklopädie des Märchens) ressegueix a «Books, Files, Slips, Clippings, Copies... in Short the Stuff which Makes a Handbook. The Encyclopedia of the Folktale, its Library and Archives» la història d'una institució de referència internacional en l'estudi de la narrativa folklòrica, com és

study of folklore narrative. In the article she explains the content of the archives held at this centre and the projects that have been carried out there to date. The article is valuable both for its academic and historical value. Finally, from Los Angeles, Tok Thompson (University of Southern California) offers “A Tale of Two Archives, Two Eras: The UC Berkeley Folklore Archives & The USC Digital Folklore Archives”, in which he analyses and compares both of these Californian archives, the former founded by Alan Dundes and the latter by Thompson himself. The study shows the close relationship between the archives and society, not only in terms of content (which varies over time) but also in relation to the manner in which the data collected are transmitted and preserved.

The abstracts section includes reviews of three works: the study and classification of Portuguese myths, the study of the journal *Tresor dels Avis*, and a collection of folk literature from Agres in Valencia. The news section offers a review of two scientific meetings (the 10th meeting of the Ethnopoetry Studies Group in Andorra and “Homo Narrans: Der Mensch und seine Welt in Erzählungen” in the *Enzyklopädie des Märchens*). Also, for the first time the present issue contains news on two figures who have been prominent in the history of folk literature studies for different reasons: Giuseppe Pitrè (1841-1916), to mark the 100th anniversary of his death, and Marie-Louise Tenèze (1922-2016), who passed away only last year. With this fifth edition of the journal, we hope that we do justice to these texts and their valuable contributions to our field of study and at the same time wish to honour the memory of the fondly remembered and sadly missed Josep M. Pujol.

Emili SAMPER PRUNERA
Universitat Rovira i Virgili

l'Enzyklopädie des Märchens. En aquest article s'explica el contingut dels arxius d'aquest centre així com els projectes duts a terme fins al moment. A més del seu valor acadèmic, aquest treball té un indubtable valor històric. Finalment, des de Los Angeles, Tok Thompson (University of Southern California) analitza i compara a «A Tale of Two Archives, Two Eras: The UC Berkeley Folklore Archives & The USC Digital Folklore Archives» aquests dos arxius californians, fundats, respectivament, per Alan Dundes i per ell mateix. L'estudi mostra l'estreta relació existent entre els arxius i la societat, no només en relació al contingut (que varia al llarg dels temps) sinó també en relació a la forma com es transmeten i conserven les dades recollides.

La secció de ressenyes inclou la lectura crítica de tres obres (l'estudi i classificació de llegendes portugueses, l'estudi de la revista *Tresor dels Avis* i un recull de literatura popular d'Agres, al País Valencià) i la de notícies, la ressenya de dues trobades científiques (l'XI Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics a Andorra i «Homo Narrans: Der Mensch und seine Welt in Erzählungen» a *l'Enzyklopädie des Märchens*). Com a novetat d'aquest número, en aquesta secció s'hi recullen dues notícies sobre dues personalitats en l'estudi de la literatura oral que són d'actualitat per motius diferents: Giuseppe Pitrè (1841-1916), en el centenari de la seva mort, i Marie-Louise Tenèze (1922-2016), que tot just ens ha deixat. Esperem, amb aquests textos, fer justícia a les seves valuoses aportacions en el nostre camp d'estudi, de la mateixa manera que volem honorar la memòria de l'enyorat (i estimat) Josep M. Pujol amb aquest cinquè número de la revista que tanca les monografies d'homenatge.

Emili SAMPER PRUNERA
Universitat Rovira i Virgili